

Kulturális-közéleti havilap, harminckilencedik évfolyam

2013 március Próza

Háy János: Mélygarázs II.

A férfiaknak hamar vége. Hiába hangoztatják a nőmozgalmak, hogy az életüket végérvényesen tönkretesz a férfiközpontú társadalom. Elég csak a statisztikákat megnézni, hogy világosan lássuk: épp fordítva van. A nők átlagéletkora messze meghaladja a férfiakét. Amennyiben a feministák tényleg győzelemre jutnának, elveszítenék ezt a sok évnyi előnyt, amely éveket végre szabadon, férjektől mentesen élhetik le. Járhatnak szórakozni számtalan olyan helyre, ahová a férjükkel már nem tudtak elmenni, mert a férfi már mindent unt. Elege volt a kulturális programokból és a szabadidős tevékenységekből, a társasági összejövetelekből, ahová a feleségéhez hasonló öreg nőket hoznak a régi barátok, s ha véletlenül feltűnik egy fiatal tyúk, na, arra rámozdul mindenki, de a régi feleségek megvetése végül is kiüldözi onnan, és maradnak továbbra is a testileg és lelkileg megroppant nők, akikért már nem érdemes semmit se csinálni. Jókedvűnek, szellemesnek, netalán okosnak látszani teljesen felesleges, hisz szaguk van. Ha közel hajolsz hozzájuk, ez az öregszag árad belőlük méregdrága kölnik szagával keverve.

De végre meghalsz, és akkor a nők mehetnek oda, ahová a házasság évtizedei alatt megunt nővel már nem volt kedved menni, mert szégyellted vele mutatkozni. Azt hitted magadról, te nem olyan korúnak nézel ki, amilyen korú az a nő. Azt hitted, nem illetek össze, mindenki láthatja a külsőtök közötti üvöltő különbséget, s épp ezért neked még járna az élettől egy kör, de nem járt semmi. Hiába pótolta ki pénzzel, s az életben való jártassággal azt, ami belőled, mint férfiból hiányzott, így sem kellettél. Rád is rád ragadt az öregszag, és ez rögtön elárult, átpárállott a ruhádon, hiába a korszerű mosógépek, azt a szagot nem lehet eltüntetni, beleivódik mindenbe, s amikor a fiatal nőhöz odahajoltál, hogy kaján vigyor kíséretében megszerezd, csak azt mondta: Menjen innen, hallja, menjen! És te eloldalogtál, lépteiden látszott a gerinc- és térdkopás, a meghalásba. S ha mégis akadt egy kapcsolati fronton nehézségekkel küzdő fiatalabb nő, a pillanatnyi önképjavulást követően, melynek során megélheted újra, hogy tegeznek az eladók és a mozi jegypénztárosa. E pillanatnyi javulást követően az önképed végül teljesen szétesik, mert a fiatal nő mellett hamarosan azt éled meg, hogy öreg vagy, menthetetlenül öreg. Öregek a gondolataid, öregek az emlékeid, olyan idők vannak benn, amikor az a nő még nem élt, az életed egy jelentős része olyan neki, mint egy történelmi regény, az *Egri csillagok*, vagy *A kőszívű ember fiai*, azokat olvasta, vagy legalábbis átlapozta, mert kötelező volt.

Messzi múlt vagy érvénytelen történetekkel, fekete-fehér filmekben, elpusztult filmcsillagokkal, alacsony árú kenyérrel és sörrel. Öreg a bőröd, a kezed csupa ránc, a fiatal nő mellett épp az ellenkezőjét éled meg, mint amit a másik nő mellett megéltél. Siránkozol, örökösen panaszkodsz, sötét jövőt jósolsz magatoknak, amikor te már bottal totyogó halálraítélt leszel, a fiatal nő meg hozzád képest látványosan fiatal marad. Addig fested a sötét képet, amíg végül a kapcsolati nehézségekkel küzdő nő kénytelen megválni tőled, mert nem bírja tovább a siránkozásaidat, nem akarja a hátralévő életét a te életkorod és életesélyeid latolgatásával tölteni. S te eloldalogsz onnan épp oda, ahová a veled egykorú nő mellől oldalogtál volna.

Oldalgás közben talán még egy gondolatod akad, hogy vajon az előző családban hagyott gyerekeid, akikkel a viszonyodat nem volt időd rendezni, eljönnek-e a temetésre. Te már nem láthattad meg, hogy: nem. Ezek a gyerekek egy életre kiábrándultak belőled mint apából, haragszanak, mert tönkretetted az anyjukat, s megkérdőjelezted a gyerekkorukat.

Nem tudod, hogy ki vagyok, és hiába mutogatsz, nem látod, hol vagyok. Nem vagyok a lelked őre, nem vagyok őrangyal, aki eljuttat az igazabb élethez, mert olyan, hogy igaz élet, nincs. Az igaz életet azok találták ki, akiknek minden végzetesen rosszul sikerült, hogy indokot és felmentést találjanak a kudarcos sorsukra, vagy épp azok, akiknek minden sikerült, azok számára, akiknek viszont semmi. Hogy bár rettenetes az életed, egy lépcsőházban húzod meg magad vagy egy park sarkában, de neked van lehetőségod az igaz életre, megszabadultál az anyag fogságától, mert immáron nincsen semmid, szabad vagy.

Szabad vagyok, mondod, mikor megszabadulsz minden vagyondtól, vagy inkább megszabadítottak, mert kidobtak a lakásodból, még csak nem is a feleséged, akire legalább konkrétan lehetne haragudni, szidni egy életen át, hogy bűdös kurva, hanem egy hitelintézet, aminek nem tudtál fizetni, mert hogyan is tudtál volna annyit fizetni, ami több volt, mint a munkádból befolyó jövedelem. Megszabadultál, és nem maradt semmi, mert valahogy úgy alakult, hogy a lakásod elértéktelenedett s valójában a kölcsönre sem volt elég. Vagy csak mert a bank elkótyavetyélte, nekik semmi nem drága, nem az ő életükről van szó, s ez a lakás tényleg nem volt így drága. Hamar túladtak rajta, és azt mondták, te még mindig milliókkal tartozol, s persze ha bárhol elkezded dolgozni, akkor ezeket a milliókat bekasszírozzák. Inkább nem dolgozol.

Szabad vagy, mondod, mert megszabadultál a tulajdon fogságától, az anyag nem telepedik a nyakadba, holott dehogynem. Most függsz csak igazán. Minden falatért, amit már nem is a hasadba tömsz, hanem az éhségösztönöd szájába, reggeltől estig küzdened kell. Olyan gyenge vagy, hogy üvegeket összegyűjteni sincs erőd. Valaki hoz valamit a padhoz, ahol ülsz, és abból eszel, meg iszol. Valaki elmegy előtted, és szólsz neki, hogy adjon innivalóra, és ad. Azt mondja, akkor nem adott volna, ha azt mondod, enni kell, mert utálja, ha valaki hazudik, aztán továbbmegy, azzal a göggel, hogy most ő fizetett azért, hogy igazság legyen a világon. Te mondod a másiknak, aki még jobb erőben van, alig fél éve lett sorstársad, egy szomszéd országból jött, s nem sikerült megvetnie a lábát. Te azt mondod neki, hogy menj el a boltig, hozz inni, ahogyan Jézus mondta annak idején Lázárnak, hogy kelj fel és járj, és az elmegy a boltig, de mire visszaér, a felét már megissza, mert azt gondolja, ez jár azért, hogy ő hozza, ez a fuvardíj.

Nem tudod, hogy ki vagyok. Nem vagyok az élő lelkiismereted, nem vagyok neked senkid, mert nincs neked senkid, bár azt hiszed, hogy van, sőt, többen is, de amikor elérkezik az utolsó pillanat, az a pillanat, amikor be kell látnod, semmi remény, s már amúgy is minden sejtéd kitikkadt az életért való küzdelemben, akkor egyedül maradsz. Nézed a többieket, mert rendesek, és eljöttek megnézni, ahogyan éppen meghalsz. Nézed őket. Ők még itt vannak, de te már ott. Aki pedig itt van, az együtt van, s aki pedig ott van, az menthetetlenül egyedül. Nem hívnak a rokonok, hogy gyere, s ha hívnak és mondják, hogy menj át ezen a fényalagúton, mert ott várnak a végén, s te elindulsz, elhagyod az ott ülőket, s mikor a fényút végére érsz, eltűnnek a rokonok, akik hívtak, a nagyapád és az apád, egy fiatalon épp az esküvőd másnapján halálos karambolt elszenvedett barát. Eltűnnek, és te sem vagy már. Te is eltűntél, mintha nem is lettél volna. Nem számít, hogy maradt-e rólad emlék, mert az emlék csak az élők számára része az életnek, amely életnek te már soha nem lehetsz a részese.

Nem tudod, ki vagyok. Nem vagyok egy hang, ami megszólal, s neked van füled a hallásra, és meghallod, mert nincs ilyen hang. A hang a füledben csak azt mondja, amit amúgy is tudsz. Nem vagyok a harmadik szemed, ami a mindenségre nyílik, mert a mindenség onnan, ahol vagy, egyáltalán nem látszik. Amit te mindenségnek hiszel, az a te kicsinységed tükre. Rettegsz tőle, hogy felhasad a homlokod, és tényleg megnyílik az egek kapuja, hogy meglátod az égpalota termeit, hogy agyonnyom annak az észlelése, hogy mennyire kicsiny és jelentéktelen vagy. Rettegsz, hogy a saját porszemnyi súlyod alatt fogsz elpusztulni. Pedig elpusztulsz. Hiába mondd, hogy te ezen már túl vagy, mert ezen túllenni csak egyszer lehet. Hiába, mondd, hogy nem érdekel, éjszaka előnt a halálfélelem, álmodban támad rád, álmodban és nem az agyad felől, a sejtekből jön, és te remegsz a bőrödben, mint egy sűrű festék a véletlen meglökött festékes vödörben. Remegsz, miként az állatok remegnek, nem tudják, miért, csak ijedten megbújnak a bokrok tövében, ott csillan meg megrettent szemükön a holdfény. Te is odabújnál, de nincs bokor, egy másik ember hortyog melletted, már nem is tudod, hány éve, s nem akarnál hozzábújni, mert tudod, semmitől nem védhet meg, mert ő is védtelen. Tudod, ha közelebb bújsz, fülsértőbb lesz a horkolása, és még inkább nem tudsz álomba merülni. Tudod, ha közelebb bújsz, megérzed majd a szagát, a lejárt határidő szagát, amit már nem akarsz érezni. Inkább behúzódsz a paplanod alá az egész éjjel összegyülemlett test- és bélszagba, ez a te vackod. Íme, a te házad, amit neked épített a teremtő.

Nem vagy különb, mint a bokrok mögé kuporodó állatok, nem vagy különb, most biztosan tudod, hogy nem. A törzsfajlás során nem az fejlődött, aminek fejlődnie kellett volna. A tudat fejlődött ki, amivel képes vagy hangyaszorgalommal végigküszködni az életedet, a vágyak fejlődtek ki, amivel el tudod kápráztatni magadat, s a tudat és a vágyak együtt fedik el előled azt a ténytet, azt a téged végül is emberré tevő tudást, hogy a lényegét tekintve nem jutottál egyrőt kettőre a törzsfajlás során. A világ tart valami felé, azt hiszed, jó és jobb világok felé, de mi lehetne egyre jobb, ha te nem lettél különb, mint azok az őseid, akikből odvas csontok és ócska kőeszközök maradtak csupán.

Honnét is tudnád, hogy ki vagyok. Ellenőrizni akarod a sebeimet. Matatni akarsz a kezemet keresztülszakító lyukban, meg akarod tudni, hogy én vagyok-e én. Meg vagy róla győződve, hogy megtalálod az okokat, ha belemarkolhatsz a mellkason ütött sebbe, ott ki tudod tapogatni, hogy mi juttatott ide. Meg akarod találni a történetem, egy mesét keresel, ami elemel innen, s a mélygarázst a levegőbe teszi, ahogyan a katolikusok a mennyországot. De nekem nincsenek sebeim, nem sérelmek juttattak ide, csak itt vagyok. Itt vagyok, mert itt akartam lenni. Nincs mindennek oka, de te nem bírod elviselni, hogy valaminek nincs oka, hogy nem tudsz rámutatni arra a végzetes tévedésre, ami engem az addigi életem pályájáról erre az útra terelt. Te látni akarsz valami jelzést, ahogy az autópályán, ha leáll a forgalom, addig araszolsz, míg oda nem érsz, ahol egy baleset vagy egy útszűkület végül is megindokolja a lelassult forgalmat. De most nem találsz semmit, semmi olyat, ami segítséget nyújthat a további életedben, hogy na lám, én megmondtam, így helytelen élni, s ennek a helytelen életnek meg is lett a következménye. De nekem nincsenek sebeim, akinek sebei vannak, az más, egy másik ember, nem itt dolgozik a mélygarázsban.

Minek jöttél ide? Minek hozod ide az autódat? Színházba mész? Van itt a közelben egy színház. Ki vagy te, egy néző vagy egy híres színész? Itt teszed le az autódat, és mész próbálni? Előadás készül, amivel eltereled a figyelmet arról, ami történik? Valaki kíváncsi rád? Eljönnek megnézni, mit produkálsz jelmezben a színpadon? Unatkoznak, azért jönnek. Látom, hogy rohannak ki a mélygarászból, mert képtelenek lent maradni, percekre legfeljebb, vagy mert már késésben

vannak.

Én is lehetnék színész, csak nem akartam az lenni. Nem akartam mindennap másnak mutatni magam, mint aki vagyok. Elég volt az, ami voltam. De már az sem vagyok. Otthagytam mindent. Az intézetvezető nem értette és azok sem, akikkel együtt dolgoztam. Hiába vannak nyakig a modern fizikában, ahol bármi bármikor megtörténhet, mégis magyarázatot keresnek, okokat, holott nincs. Hazamentem, végignézttem az ott lakókon. Gyerekek, az én gyerekeim. Nézttem őket, azt az érzelmet, amit éreztem irántuk, amikor kicsik voltak, amire már nem tartanak igényt, mert ők már más irányban akarnak érezni, s minden érzelem, ami felőlem jön, az ő más irányú érzelmeik akadályának bizonyul. Béklyó, ami összekötözi őket, belekötö az én világomba. Láttam, hogy vergődnek ebben a kötelékben, aminek kiépítésében az anyjkkal együtt én is aktív szerepet vállaltam. A lakás kötelékeiben, amiben felnőttem, az anyjuk és az apjuk utasításainak kötelékében, az emlékek kötelékében, ami elrekeszti őket a friss élményektől, mert minden lépésük mögött ott van egy kép, hogy ezt a lépést már megtettem a szüleimmel, és milyen vidám is voltam akkor, és már nem tudnak örülni annak, hogy újra megtehetik azt a lépést.

A gondos és figyelmes nevelés teljesen megszüntette bennük az örömeire való fogékonyságot, és az egész életüket egy valaha gyerekként átélt öröm hiányának élék meg. S az efféle hiánybetegeket nem lehet megszeretni. Ha valaki mégis képes lesz, akkor ők mindig azzal szembesítik ezt a vakmerő embert, hogy bezzeg, amikor az anyuval és az apuval, s ez az ember végül elpártol tőlük, mert nincs kedve a valóság megélése helyett emlékképekkel viaskodni. A gyerekek magányosak lesznek, a magányos emberek rosszindulata épül ki bennük, s már senki nem bír velük akár egy órát is tölteni, mert túlzott igazságérzetüktől hajtva örökösön felülbírálnak minden más életet.

Láttam ezt a fogdát, amit hajdanán olyan serényen ácsoltam pusztá jóindulatból és szeretetből. Láttam a kalodát, amiben vergődnek, a fejükben feltorlódott végtelen mennyiségű emlékekkel és a lakásban felhalmozott tárgyakban megbújó emlékekkel, az albumokkal és az albumokból kimaradt képek halmaival. És fogtam akkor, és nekiestem a képeknek, és kidobtam, amin rajta voltan, kevésen voltam, hisz a legtöbbet én készítettem, én voltam, aki nem átéltem, hanem egy kamera lencséjén keresztül, kívülről figyeltem az eseményeket.

Vége van, mondtam magamban, nem akarok lenni ennek az érzelmi fogdának az öre, legyetek szabadok, legyen inkább az apa helye egy üres folt, mintsem örökös jelenlévő akarat. Legyetek szabadok, ahogyan én is azzá lettem, amikor végre megszabadultam az apám jelenlététől. Aztán fogtam pár dolgot, csak annyit, ami egy könnyen szállítható táskába belefért. A gyerekek táskája volt, ezzel jártak osztálykirándulni, három nap cucc bőven belefért, s most nekem is mindaz, amire feltétlen szükségem lehet. Összeraktam. Beléptem a konyhába, a feleségem háttal állt, épp valamit kevert a gázon, nem látta a táskát nálam, mondtam, hogy akkor minden az övé rajtam kívül. Nem értette. Nem vacsorázol, mondta, mielőtt... Ezt mondta, mert épp elkészült a vacsora. Én meg mondtam, hogy nem vagyok éhes. Állt a konyhában, felém fordult, el a gáztól, nézett rám. A miatt a nő miatt, mondta, s a koromról, s a koromból adódó hiúságokról beszélt, egy mindenki, mármint minden férfiben meglévő, afféle szokványos jellemhibáról. Azt mondta, amit minden feleség mond. Semmi újdonság vagy épp személyre, a személyünkre vagy a konkrét helyzetre szabottság nem volt a szavaiban. Épp abban a korban vagyok, mondta, amikor a hiúságtól úzve egy nő miatt a férfiak szétzilálnak mindent maguk körül, hogy hamarosan a korábbinál is nagyobb katasztrófába sodorják magukat. Hatvanévesen még gürcölhetnek az újabb gyerekekért, meg a fiatal feleségért, aki akkorra már rájön, hogy mennyire unalmas egy idősebb férfival együtt tölteni az életét, alig lehet kimozdítani a tévé elől, s minden olyan tevékenység, ami a fiatalabb nő számára kellemes volna, az öreg férfi számára vagy érdektelen, vagy a testi korlátozottság következtében nem

véghezvihető vagy már megtörtént velem. Sosem tudtam volna egy ilyen öreg férfit választani, mondta. Egy idő után, folytatta, ennek a nőnek is megszokott lesz a biztonság, ami miatt választotta ezt az idős férfit, valamint az újonnan összekovácsolt vagyon felére is jogosulttá válik a törvények értelmében. Hidd el, mondta a feleségem, mindegyre nagyon hamar rájön, és akkor el is kezdi nézegetni a fiatalabb férfiakat, akik persze, szó se róla, szívesen nyitnak egy ilyen nő irányában, hiszen eleve az öreg férj miatt azt gondolják, soha az életben nem volt kielégítve. A kocsmában egymást fölüllicitálva hűzöngenek, hogy ki fogja előbb megszerezni. Pókhálótlánítani is kell, azt hiszem, mondják, és röhögnek, meg a melleit dicsérik. Szóval akkor ennek az öreg férfinak, amilyen te is leszel, még mindenféle ajándékokat, ruhákat, egzotikus utazásokat kell vásárolnia ahhoz, hogy a nő mégis megmaradjon mellette, ne perelje el a vagyonát és a gyerekeit, hogy legalább formailag megőrződjön a kapcsolat. A sok feladattól és programtól ez a férfi végül annyira kimerül, hogy szinte felszabadul, amikor letelik az idő, és meghalhat.

A nő miatt van, mondta a feleségem, holott akire ő utalt, már régen nem volt. Az öt évvel volt korábban, amikor még valóban azt éreztem, hogy abban a korban vagyok, amiről a feleségem beszélt, persze kihagyva azt a jót, amivel a nehézség mellett egy ilyen új kapcsolat együtt jár. A szeretés erejét például, hisz csak addig érdemes akárcsak levegőt is venni, amíg erre képesek vagyunk, és én akkor képes voltam. Erről nem beszélt, s a születendő gyerekről is csak negatív vonatkozásban, mint teherről, holott a gyerek nem pusztán gond, hanem egyedüli indoklása annak, hogy a világon vagyunk, ezt neki, mint biológia szakos tanárnak még inkább tudnia kell. De akkor, amikor dönthettem volna, nem döntöttem mellette, ő nem várt tovább, és az az idő már végérvényesen elment. Már nem voltam abban a korban, hogy kötöttségeket vállaljak fel. Már egyáltalán nem volt semmi bizalmam az életben, amit éltem, és semmi olyan hamissággal nem akartam elkápráztatni magam, ami elfedi előlem ennek a bizalomvesztett életnek az elviselhetetlen közelségét.

Nem, mondtam neki, magam miatt van. Elég volt. Tudom, hogy a nő miatt van, mondta, mert mindenképpen ragaszkodott egy számára is értelmezhető magyarázathoz, ami elviselhetővé teszi azt, ami épp történik, jobb volt rámutatni, mint magára vagy netalán rám. Tudom, folytatta, hogy azóta is ellenünk, a mi kapcsolatunk lehetősége ellen tesz. Olyan, hogy az ablakrésen is beszüremkedik, mint az égett zsírszag, és nem hagyja, hogy nekünk, ezt kihangsúlyozta, pedig már régóta nem volt ilyen közösség közöttünk, hogy nekünk újra jó legyen. Pedig nem miatta volt, már régen nem volt a fejemben, hogy ő. Vagy talán mégis, nem tudom. Később arra gondoltam, hogy persze, amiatt is, hiszen amiért ilyen vagyok, abban benne van az a nő is, és az a döntés, hogy arra a nőre azt mondtam: nem. Arra az életre azt mondtam, nem. Arra az érzésre, ami akkor mélyen áthatotta minden sejtemet, azt mondtam: nem. Nem tudhatom, mi lett volna, ha igent mondok, csak egy feltételezés van bennem, ami szerint ez nem feltétlenül jó irányú változás lett volna számomra, bár pontosan tudom, ez a feltételezés is a negatív döntésem következménye. Nemet mondtam, s aki nemet mond, ettől a perctől abban érdekelt, hogy a nem mellett érveljen. Ezt a nemet akarja elhíttetni magával, pedig mindenki tudja, hogy nincsenek döntések, csak élethalakulások vannak, amelyek döntéseknek látszanak. Ezek a látszatképzések csak automatikus történései a sorsunknak, s az agy az éppen adott irányt indokolja, annak ellenére, hogy a másik irány az agy részéről pont annyira indokolható volna, ha az élet épp abba az irányba fordul. Nincsenek helyes és helytelen utak. Az életutak minősítése belőlünk fakadó szubjektív értelmezése a sorsnak, s bármennyire is hiszünk a bennünk rejlő mércében, híján van mindenfajta objektív igazságnak, vagy mondhatnánk azt is, hogy ez éppen az igazság, hiszen épp ez történik és mi más volna az igazság, mint az, ami éppen van.

Áttételesen a feleségemnek igaza volt abban, hogy az általa idegen nőnek, szemét kurvának, vagy csak nőnek nevezett nő miatt volt, bár erre mondhattam volna azt is, hogy épp őmiatta van,

hiszen a nő azért volt, amilyen ő volt. De nincs értelme logikát keresni a történetekben, hiszen minden egyéb történés is pont annyira logikusan megtörténhetett volna. Elmentem, otthagytam mindent, levettem a vállamról a tárgyak és emberek fenntartásának terhét, a munkáltatónak való megfelelés terhét. A mások és a saját akaratomnak a súlyát.

Minek jöttél ide? Tiéd az autó? Vagy kölcsönben megkaptad a hivatalodtól, az apádtól? Nem tudod, hol vagyok, de én látlak az ipari kamerán. Tudom, hogy ki vagy. Évek óta nézem, hogy mit csinálsz. Idejöttél, hogy folytasd azt az életet, amit eddig is éltél. Nem, nem én vagyok, aki megváltoztatja a világot. A világot senki nem tudja megváltoztatni. Én csak egy vagyok azok közül, aki képes az általa belakható világ ellen tenni. Mindenki csak azt a helyet tudja rosszra tenni, amelyikben kompetensen van jelen. És én megteszem, amit meg kell tennem, nem azért, amiért az arab terroristák vagy a forradalmárok, akik világmegváltó ideológiák mögé bújtatták a bennük szunnyadó erőszakot. Nem vagyok különb senkinél, nem vagyok jobb nálad és te sem vagy jobb nálam, nincs olyan, hogy valaki jobb vagy rosszabb. Közös lesz a sorsunk, miként eddig is közös volt. Azt hitted, nem, hogy bizonyos értelemben a tiéd különb. Rám néztél vagy észre sem vettél, hisz nem érdekelt, ül-e valaki abban az üvegfülkében az ipari kamerák mögött. Nem te ülsz ott, ez volt a lényeges tudás.

Nem tudsz rólam semmit. Azt sem tudod, benned lakozom-e vagy rajtad kívül élek. Hogy van valami a tudatod mélyén, egy üvegfülke, ipari kamerákkal, és ott ül valaki, aki kémleli a tudat rejtett zugait, aki örökösen szét akarja rugdosni a nehezen összetákolt rendet, aki összeugrasztja az alvás- és ébrenlétközpontodat, hogy képtelen legyél elaludni, és éjszakákat gyötrődj azon, miképpen tudod kibírni a holnapot, úgy egyáltalán, s pláne így, egy álmatlan éjszaka után. Nem tudod, hogy benned vagyok-e, egy titkos ügynök a tudatalatti világból, vagy rajtad kívül, egy szerencsétlen naplopó a mélygarázsban, akit arrébb lehet rúgni, ha pénzt kér. Nem tudod, ki vagyok, csak a felületet észleled, a kívülre aggatott jeleket, ahogyan magadból is csak a felületet látod, a felület mögé nem mersz nézni, mert szörnyek laknak ott kulcsra zárva.

Nem nézem már az ipari kamerát, nem érdekel, hogy milyen az arcod, mért nevelsz, amikor kiszállsz, mi történt, mi lehet olyan vidám, esti kaland, vagy pénzt kaptál a számládra, nem érdekel, hogy hogyan pakolsz, nyitod és csukod az autódat, milyen árucikkkel tömöd tele a csomagtartót, van-e veled nő, s hogy ez ugyanaz-e, mint tegnap vagy épp egy másik. Nem érdekel, lemondtam rólad, ahogyan te is lemondtál magadról. Mert azzal, hogy nem teszel semmit, azzal hogy hagyod, maradjon minden megváltoztathatatlan, te lettél a semmi óra, a benned lakozó üresség csősze. Ott örködsz éberén magadban, és örködsz magad körül, hogy ne jusson semmi bele a benned lakozó úrbe. Azt hitted, hogy én vagyok a mélygarázs óra, hát nem.

Nem nézek a képernyőre, csak néha, véletlenül, vagy például most direkt, mert várom, hogy jöjjenek. Kíváncsi vagyok, mikor érnek ide. Nézem a képernyőt, semmi. Egy kicsi piros autó. Tudom, milyen márka. Ismerem ezt az autót, ilyen kap egy nő karácsonyra a gyanús pénzügyleteken meggazdagodott férjétől, hogy pöffeszkedjen még karácsonykor is a pénzével, vagy hogy a nő jobban szeresse. Azon az estén talán jobban is szereti, de néhány nap alatt megszokja, hogy van neki ez az autó, és ugyanolyan lesz, mint az autó előtt volt. Minden autót ismerek. Egy ideig ezzel töltöttem az időt. Nézttem, mikor milyen jön, és naponta melyikből van a legtöbb. Csináltam táblázatokat, megszoktam az intézetben a grafikonzívítást, a színt, a méretet és a márkát vettem össze a sofőrökkel. Először csak, hogy nő vagy férfi, utána specializáltam, kövér, sovány, kopasz, öreg, középkorú, fiatal. Az adatok a fejemben voltak, s bármikor át tudtam térni egyik grafikonról a másikra. Halad a kis piros, megáll a zöld részben, mert ott van hely, ott áll meg, látom a kamerán.

Egy nő száll ki. Nem jönnek, nem tudom, milyen szisztéma szerint ellenőrzik a helyszíneket. Hány csoportot indítanak el. Ismerem ezt a nőt? Talán először a belvárosi helyszíneket kutatják át. Ismerem ezt a nőt. Ismerem, mit keres itt? Pont most, mit keres? Soha nem szokott ide, ez neki nem esik útba. Mondta régen, ültünk az ágyon, mert ismerem ezt a nőt, nem volt rajtunk semmi, csak a másik keze, hogy akar venni magának egy autót, mert olyan jó volna, hogy csak úgy szabadon menni valamerre, ahol kedve van megállni, bárhol. Nem lenne akadály, hogy közösségi közlekedés, és este nyolckor ott ragad egy világvégi faluban, veszélyes alakok körében. Vinne magával engem is, mondta.

Akkor vitt volna magával, aztán később nem, vagy valaki mást. Megvette. De az nem volt, hogy idejön. Biztos, hogy ő? Ócska ez a kamera. Egy ilyen kamerán bárkit másnak lehet nézni. Ez nem az a hely, amiről beszélt, ez nem az a hely, ahol szabadon csak úgy megy az ember, és megáll. Ahogyan a mesebeli vándorok, fellegek alatt, hatalmas barlangok mélyén, az óperenciás tengeren túl, egészen az üveghegyek meredélyein, tündérorszámban, vagy az óriások földjén, ahol a legkisebb rög is hegységnyi méretű. Ez nem az a hely, ide mindenki céllal érkezik, és céllal tartózkodik, olyan, mint minden garázs, nem a szabad akarat tere, hanem az eleve elrendelése. Mit keres most itt? Mit keres? Ki súgta meg neki, hogy ide kell jönnie? Ki mondta, hogy itt vagyok, s hogy egy bennem lévő akaratot most le kell győznie? Azért jött, hogy legyőzze? Ezt a feladatot egy öreg néni súgta meg neki, akivel a rengetegerdő mélyén összefutott, vagy egy jótét törpe, egy hagyományos szomorúmanó, akit azzal bíztak meg a mesék, hogy megóvja a mesebeli királyságot valami rossztól.

Valami mindig tud fájni, öt évvel később is, de ezzel megszűnik a fájdalom, most talán vége lesz. Vagy nem, a fájdalom mindig ott van, befalazva azokba a kamrákba, s ha valaki leveri a lakatot, újra rátör minden sejtire, azokra, amelyekről már rég azt hitted, nem tudnak érezni, amelyekről azt hitted, már halottak. Hogy itt van, az bontotta ki a fájdalmat. Én őt nem akarom! Nem akarom! Magamat, az nem számít, az rendben van, hogy én, meg azok, akik megérdemlik, és rajta kívül mindenki megérdemli. Minek jött ide? Bejelentettem. Tudja a hatóság, hogy mélygarázs és Budapest. Jó, azt nem mondtam meg, hogy melyik, vajon ki a gyorsabb. Adtam egy esélyt. Ez az én játékom. Megadtam a lehetőséget, hogy megakadályozzák. De még nem jöttek. Mikor jönnek? Most. Hallom a hangokat. Ez az ő hangjuk? Jönnek? Sziréna, kiabálás, kutyák. Már alig van idő. Percek. Jönnek, látom a képernyőn, hogy jönnek, nézem a nőt. Pakol. Meddig pakol még. Most vizsgálják át. Rohannak. A kocsiból kiszálló nő ott áll. Nem érti, mi van. Látom az ipari kamerán. Siessetek, halljátok, siessetek már. Kiabálok. Egy nevet kiabálok. Kivágom a biztonsági fülke ajtaját. Siessetek, ott van. Oda kell menni. Már egészen közel vannak, de nem bírnak odajutni. Meleg, meleg, meleg, még mindig csak meleg. Mikor lesz már forró? Mikor? Minek lépdelték oldalra? Az hideg, az nagyon hideg!

Ott van. A kutyák kiszagolták. Mindjárt elérik. Egy ukrántól vettem az anyagot. Könnyű volt megcsinálni. Tényleg semmi. Csak beüti az ember a keresőbe, és rögtön kijönnek a használható oldalak. Még pár lépés. Csak pár lépés. Nem akar az a pár lépés elfogyni. Én is arra várok. Minden perccel közelebb jutunk, ahhoz hogy vége legyen. Kiabálok és rohanok ki az üvegfülkéből a nő felé, mert az nem lehet, hogy...

A kutyák rám mordulnak. A hatósági ember kiabál. Kiabál bele a garázs levegőjébe. Takarodj vissza, hallod, takarodj vissza. De én nem állhatok meg. Nekem mennem kell. Közelebb kerülök. Én tudom, hol van, én tudom! Te is közelebb jutsz. Akkor is, ha azt hiszed, nem most lesz. Álljon meg! Állj, kiabálnak. Én is. Egy női nevet kiabálok, hogy menj el innen, hallod, menj el! A nő nem hallja. Álljon meg, kiabálnak. Hogy lönek, ha nem. Álljon meg! Rohanok felé. Menj már, hallod, menj már! Álljon meg, kiabálnak, mert lövünk. Egy sorozat a garázs betonfedelébe. Álljon meg. Egyre közelebb jutsz, te is, te is feltépted magadban az üvegfülkét, és rohansz,

minden perccel közelebb, azokkal a percekkel is, amelyek jók, és azokkal is, amelyek rosszak. Hallod, menj már. Mit kutatsz abban a rohadt kocsiban, hallod! Egyre közelebb, nem vagy más, mint én, te is az vagy, aki közelebb jut. Te is csak közeledni tudsz. Álljon meg! Lőj, nem érdekel, de az a nő nem maradhat itt. Ha mindennek vége, neki akkor sem lehet, neki nem. Hallom a hangot. Amíg hallom a hangot, addig nem találtak el. Most rám néz. Nem hiszi el, hogy itt vagyok. Nem érti, mi történik. Miért lönek rám. Hallom, még hallom, most nem hallom, most nem hallom, most nem hallom, menj el, hallod, menj el, menj....

A Mélygarázs I.-et 2012/12-es számunkban közöltük. A regény 2013 áprilisában jelenik meg az Európa Könyvkiadó gondozásában.

Tetszik

3 ember kedveli. Legyél te az első az ismerőseid közül!

Kapcsolódó írások:

1. **Háy János: Mélygarázs** Azt hiszed, szabad vagy? Hát nem. Neked olyan, hogy szabad...
2. **Háy János: Nehéz** 1 Mit tudott a mama, a mama nem tudott...

Cimkék: **Háy János**